

2023 წლის ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები

და ფინანსური ანგარიშგება

შპს სამეცნიერო-საწარმოო კომპანია ელ-ეს-ჯი (205049543)

1. ზოგადი ინფორმაცია

შპს „სამეცნიერო-საწარმოო კომპანია ელ-ეს-ჯი“ შეზღუდული პასუხისმგებლობის საწარმოა, რომელიც რეგისტრირებულია საქართველოში 2004 წლის ბოლოს. საწარმოს იურიდიული მისამართია თბილისი, თამარაშვილის 19ა/39, ხოლო საქმიანობის ძირითადი ადგილი მდებარეობს თბილისში, რობაქიძის 7-ში. საწარმოს ძირითადი საქმიანობაა:

- სხვადასხვა ფუნქციის მქონე შენობების (სამრეწველო, საგანმანათლებლო, საწარმოო და ა.შ.) სრული აღდგენა, შიდა ქსელების (ელექტრობა, მილგაყვანილობა და ა.შ.) პროექტირებისა და მოწყობა-გამართვის ჩათვლით
- რთული ელექტრონული მოწყობილობების მონტაჟი, გამართვა და გაშვება;

ამასთანავე, საწარმო ახორციელებს გარკვეული სახის მომსახურებებს და იშვიათად საქონლის რეალიზაციასაც ეწევა.

2. მომზადების საფუძველი

2023 წლის ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს მიერ გამოცემული მცირე და საშუალო საწარმოთა ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტის (მსს ფასს) შესაბამისად. იგი წარმოდგენილია ლარში, რომელიც წარმოადგენს საწარმოს როგორც წარსადგენ, ისე სამუშაო ვალუტას. მსს ფასს სტანდარტის მიხედვით ფინანსური ანგარიშგების წარდგენა მოითხოვს სამეურნეო ოპერაციებისა და მოვლენებისათვის სააღრიცხვო პოლიტიკის შერჩევასა და თანმიმდევრულ გამოყენებას. საწარმოს სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი საკითხები განსაზღვრულია ქვემოთ.

3. ფულადი სახსრები და მოკლევადიანი ანაზრები

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში ფულადი სახსრები და მოკლევადიანი ანაზრები მოიცავს ფულად სახსრებს ბანკსა და სალაროში, მოკლევადიან ანაზრებს და გარანტიის უზრუნველყოფის მიზნით საბანკო დეპოზიტებზე განთავსებულ ფულად რესურსებს, რაც ექვემდებარება ღირებულების ცვლილების უმნიშვნელო რისკს.

ფულადი ნაკადების მოძრაობის ანგარიშგების მიზნებისთვის, ფული და ფულის ეკვივალენტები შედგება ნაღდი ფულის ნაშთის, მოკლევადიანი ანაზღაურებისა და დეპოზიტებზე განთავსებული ფულადი რესურსებისაგან შემდგომიშნული განმარტების შესაბამისად.

4. შემოსავალი საქონლის გაყიდვიდან და გაწეული მომსახურებებიდან

შემოსავლის აღიარება მომსახურების გაყიდვიდან ხდება რამდენიმე სახით:

- ძირითადი საქმიანობის სფეროში განხორციელებული სამუშაოები: სამუშაოს სრული ან ნაწილობრივი (გრძელვადიანი ხელშეკრულებების შემთხვევაში) ჩაბარებისა და შესაბამისი აქტების (ფორმა #2, მიღება-ჩაბარების აქტები, ინვოისები და ა.შ.) გამოწერისას;
- მომსახურების სფერო: მომსახურების სრულად გაწევის და დამკვეთის მიერ ამ მომსახურების შედეგების მიღება-აღიარების შემდეგ
- საქონლის რეალიზაცია: გაყიდვის შემდგომ, ანუ როცა კონტროლი საქონელზე გადაეცემა დამკვეთს ან მყიდველს

ჩვეულებრივი საკრედიტო ვადაა მომსახურების ან საქონლის გადაცემის მომენტიდან 15-დან 45 დღემდე (პროცენტის დარიცხვის გარეშე). შემოსავლების აღიარება ხდება იმ ანაზღაურების ოდენობით, რომელსაც საწარმო მოელის ამგვარი საქონლის სანაცვლოდ.

5. სავაჭრო მოთხოვნები

სავაჭრო მოთხოვნა წარმოადგენს ჯგუფის უფლებას ანაზღაურების თანხაზე, რომელიც არ არის პირობითი (ანუ მხოლოდ დროის გასვლაა აუცილებელი ანაზღაურების გადახდის თარიღის დადგომამდე). თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს, სავაჭრო და სხვა მოთხოვნების საბალანსო ღირებულება გადაისინჯება, რათა განისაზღვროს არსებობს თუ არა ობიექტური მტკიცებულება იმისა, რომ მოთხოვნები არ არის ამოღებადი. იმ შემთხვევაში თუ ასეთი მტკიცებულება არსებობს, გაუფასურების ზარალი დაუყოვნებლივ აღიარდება მოგებასა ან ზარალში.

6. სახელშეკრულებო ვალდებულებები

სახელშეკრულებო ვალდებულება წარმოადგენს დამკვეთისათვის საქონლის ან მომსახურების გადაცემის ვალდებულებას, რომლისთვისაც საწარმოს მიღებული აქვს ანაზღაურება. თუ დამკვეთი გადახდას განახორციელებს საწარმოს მიერ მისთვის საქონლის ან მომსახურების გადაცემამდე, სახელშეკრულებო ვალდებულებების აღიარება მოხდება ღირებულების გადახდისას ან მისი გადახდის ვადის დადგომისას (რომელსაც უფრო ადრე

ექნება ადგილი). სახელშეკრულებო ვალდებულებების შემოსავლად აღიარება ხდება მაშინ, როდესაც საწარმო გასწევს ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ ვალდებულებას.

7. ამონაგების აღიარება

ამონაგები საქონლის რეალიზაციიდან მაშინ აღიარდება, როდესაც მყიდველს მიეწოდება მომსახურება ან საქონელი საკუთრების უფლებით. ამონაგების შეფასება ხდება მიღებული ან მისაღები ანაზღაურების რეალური ღირებულებით, ფასდათმობებისა და რეალიზაციასთან დაკავშირებული დამატებითი ღირებულების გადასახადის გამოკლებით

2023 წელს მიღებული ამონაგების კლასიფიცირება მოცემულია ცხრილში

ჯგუფი	თანხა
ძირითადი საქმიანობა	157,069
საქონლის რეალიზაცია	111,760
კვლევითი სამუშაოები	58,657
იჯარა	42,422
გადაზიდვით მომსახურება	53,719
<u>სულ</u>	<u>423,627</u>

8. სავაჭრო, თანამშრომელთა მიმართ, საგადასახადო, მიმდინარე სასესხო და სხვა ვალდებულებები

სავაჭრო ვალდებულებები წარმოადგენს ვალდებულებებს, რომლებიც წარმოიქმნება სტანდარტული საკრედიტო პირობებით და ვალდებულებებს არ ერიცხება პროცენტი. უმრავლეს შემთხვევებში, სავაჭრო ვალდებულებების დაფარვა ხდება მათი წარმოქმნიდან 5-15 დღის ვადაში.

უცხოურ ვალუტაში გამოსახული სავაჭრო ვალდებულებები საანგარიშგებო თარიღისათვის არსებული სავალუტო კურსის მიხედვით. საკურსო სხვაობით წარმოქმნილი შემოსულობა ან ზარალი აისახება სხვა შემოსავალში ან სხვა ხარჯებში.

თანამშრომელთა მიმართ ვალდებულებებში აისახება გადასახდელი ხელფასები, პრემიები, სხვა სახის გასამრჯელოები და საპენსიო შენატანები.

მიმდინარე სასესიო ვალდებულებებში აისახება:

- მოკლევადიანი სესხები, რომელთა გადახდა იგეგმება მომავალი 12 თვის განმავლობაში
- ოვერდრაფტები, რომელთა დაფარვა პერიოდულად ყოველი 3 თვის განმავლობაში ხდება

დივიდენდები საანგარისო წლის ბოლოს ცხადდება იმ ოდენობით (იხ. პუნქტი დივიდენდების გადახდის შეზღუდვა), რომელიც პერიოდულად გაიცემა მოცემული საანგარიშო წლის მომდევნო საანგარიშო წლის დასრულებამდე. შესაბამისად, წმინდად გასაცემი დივიდენდები აისახება სხვა ვალდებულებებში, ხოლო 5%-იანი გადასახადი საგადასახადო ვალდებულებებში.

ვალდებულებები	31/12/2023	31/12/2022
მომწოდებლების მიმართ	1,486	444
საპენსიო შენატანები	0	727
ოვერდრაფტები	0	242
წინასწარ მიღებული თანხები	0	8,063
საშემოსავლო დივიდენდები	2,245	6,316
საშემოსავლო ხელფასები	1,723	0
გადასახდელი დღგ	11,574	
ქონების გადასახადი	3,467	3,315
სხვა ვალდებულებები (დაზღვევა)	0	0
სხვა ვალდებულებები (დივიდენდ)	985	120,000
სულ	21,481	139,107

9. მარაგები

მარაგების შეფასება ხდება თვითღირებულებასა და შეფასებით გასაყიდ ფასს შორის უმცირესი თანხით, რომელსაც გამოკლებული აქვს გაყიდვისთვის საჭირო დანახარჯები. თვითღირებულება გამოითვლება პირველი შემოსავალში, პირველი გასავალში (ფიფო) მეთოდის გამოყენებით.

სამშენებლო-სარემონტო და სამონტაჟო მასალები დაუმთავრებელ წარმოებაზე ჩამოიწერება მასალების ხარჯვის შესახებ მატერიალურ-ტექნიკური ანგარიშების საფუძველზე

ყოველი საანგარიშგებო თარიღისთვის, მარაგები ფასდება გაუფასურებაზე, თითოეული მარაგის ელემენტის (ან მსგავსი მარაგების ჯგუფის) საბალანსო ღირებულების შედარებით გასაყიდ ფასთან, რომელიც შემცირებულია პროდუქციის დასრულებისა და გაყიდვისთვის საჭირო დანახარჯებით. თუ მარაგი (ან მსგავსი მარაგების ჯგუფი) გაუფასურებულია,

საბალანსო ღირებულება მცირდება მისი დასრულებისა და გაყიდვისთვის საჭირო დანახარჯებით შემცირებულ გასაყიდ ფასამდე, და გაუფასურების ზარალი დაუყოვნებლივ აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

<u>ჯგუფი</u>	<u>თანხა</u>
საწყისი მარაგები	48,151
შესყიდვები (საქონ, მომს)	206,433
მარაგები**:	(32,416)
<u>ხარჯი</u>	<u>222,168</u>

***შენიშვნა: მარაგების კლასიფიცირება მოცემულია ცალკე ცხრილში:*

<u>ჯგუფი</u>	<u>თანხა</u>	
	<u>31/12/2022</u>	<u>31/12/2023</u>
საქონელი (1610)	23,852	32,416
ნედლეული და მასალები (1620)	24,299	0
დაუმთავრებელი მშენებლობა (1630)	0	0
მზა პროდუქცია (1640)	0	0
<u>სულ</u>	<u>298,490</u>	<u>32,416</u>

საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში შესყიდული მარაგების და გადამუშავების დანახარჯების სტრუქტურა შემდეგია:

<u>შესყიდვები</u>	<u>თანხა</u>
ინვენტარი	1,423
საზეთ-საპოხი	707
სათადარიგო	4,689
საწვავი	17,400
საქონელი - ძირითადი საქმიანობა	80,860
საქონელი - გადასაყიდი	26,553
<u>სულ</u>	<u>131,632</u>
საქონელი - გადასაყიდი (ძველი მარაგები)	
<u>გადამუშავების დანახარჯი</u>	<u>თანხა</u>
დაზღვევა	5,826
მომსახურება - ძირითადი საქმიანობა	878
კომუნალური - ტრანსპ. მომსახ	523
პროექტირება-კონსულტაცია*	26,300
კვლევითი სამუშაოები	33,449
ლოჯისტიკურ და ტრანსპ. მომსახ	7,825
<u>სულ</u>	<u>74,801</u>
საერთო ჯამი (მარაგები და გადამუშავება):	206,433

**შენიშვნა: გარკვეული სამშენებლო ხელშეკრულებები გულისხმობს როგორც უშუალოდ სამშენებლო, ასევე წინასწარული საპროექტო-საკონსულტაციო სამუშაოების ჩატარებას. შესაბამისად, ე.წ. გადამუშავების დანახარჯებში შეტანილია პროექტირებასთან დაკავშირებული. მესამე მხარის მიერ გაწეულ მომსახურებაზე გაწეული ხარჯი*

10. ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები

2023 წელს გაწეული ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯების სტრუქტურა შემდეგია:

ჯგუფი	თანხა
ზოგად-ადმინისტრაციული ხარჯი	2,278
მივლინება	3,365
წარმომადგენლობითი	719
ტელეკომუნიკაცია	3,511
ქველმოქმედება	150
სულ	10,023

11. ცვეთა

ცვეთის დარიცხვა იწყება ძირითადი საშუალების შესყიდვის, დამონტაჟების და მათი სამუშაო მდგომარეობაში მოყვანის მომენტიდან, ან აშენებული აქტივების შემთხვევაში, იმ დროიდან, როდესაც აქტივი დასრულებულია და მზად არის გამოსაყენებლად. ცვეთა ეფუძნება აქტივის ღირებულებაზე შეფასებული ნარჩენი ღირებულების გამოკლებას.

ცვეთა აღიარება მოგებაში ან ზარალში ძირითადი საშუალებების თითოეული ნაწილის სასარგებლო მომსახურების სავარაუდო ვადაზე ცვეთის დარიცხვის წრფივი მეთოდით, რადგანაც ეს ყველაზე ზუსტად ასახავს აქტივიდან მიღებული სამომავლო ეკონომიკური სარგებლის მოსალოდნელ ათვისებას.

მნიშვნელოვანი ძირითადი საშუალებების შეფასებული სასარგებლო მომსახურების ვადები მიმდინარე და შესადარისი პერიოდებისთვის არის შემდეგი:

- შენობა-ნაგებობები 20-დან 40 წლამდე;
- მანქანა-დანადგარები და აღჭურვილობა 6-დან 8 წლამდე;
- საოფისე აღჭურვილობა, ავტომობილები და სხვა - 5 წელი.

ცვეთის დარიცხვის მეთოდები, სასარგებლო მომსახურების ვადები და ნარჩენი ღირებულებები გადაისინჯება ყოველი საანგარიშგებო თარიღით და საჭიროების შემთხვევაში კორექტირდება.

ჯგუფი	1/1/2023	შემოსვლა	გასვლა	ცვეთა	31/12/2023
მსუბუქი ავტომობილები	40,907			8,181	32,726
ა/სატრანსპორტო საშუალება	1,709			342	1,367
სამშენებლო მოწყობილობა	14,164			2,833	11,331
კომპიუტერები	2,417			483	1,933
დიზელ-გენერატორები	4,838			605	4,234
შენობა-ნაგებობები	176,930	27,557*		8,847	195,639
სულ	240,964			21,291	247,230

*შენიშვნა: ძირითადი საშუალების დასრულების სამუშაოებზე გაწეული დანახარჯები

12. ფინანსური საქმიანობიდან მიღებული შემოსავლები და ფინანსურ საქმიანობაზე გაწეული დანახარჯები

ჯგუფის ფინანსური საქმიანობიდან მიღებული შემოსავლები და ფინანსურ საქმიანობაზე გაწეული დანახარჯები მოიცავს შემდეგს:

- საპროცენტო შემოსავალი;
- საპროცენტო ხარჯი;
- საკურსო ცვლილებით წარმოშობილი შემოსულობა ან ზარალი სხვა ფინანსურ აქტივებსა და ვალდებულებებზე;
- ფინანსურ საქმიანობაზე გაწეული სხვა დანახარჯები.

საპროცენტო შემოსავალი ან ხარჯი აღიარდება ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით.

საკურსო სხვაობით წარმოშობილი შემოსულობები და ზარალი წმინდა საფუძველზე აღირიცხება იმის მიხედვით, უცხოური ვალუტის მოძრაობა წმინდა შემოსულობის პოზიციაშია, თუ წმინდა ზარალის.

საპროცენტო შემოსავალი, 2023 წელი	თანხა
ანაზრებიდან	35,244
საპროცენტო ხარჯები, 2023 წელი	თანხა
საბანკო გარანტიის მომსახურება	369
ოვერდრაფტების და საბანკო მომსახურების ხარჯები	1,003
სულ	1,372

13. მიმდინარე და გრძელვადიანი აქტივებისა და ვალდებულებების კლასიფიკაცია

საწარმო აქტივებსა და ვალდებულებებს ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში წარმოადგენს მათი მიმდინარე და გრძელვადიანი კლასიფიკაციის საფუძველზე. აქტივი მოკლევადიანია, როდესაც:

- მოსალოდნელია მისი რეალიზება ან გადაწყვეტილია მისი გაყიდვა ან მოხმარება ჩვეულებრივი საოპერაციო ციკლის განმავლობაში;
- მოსალოდნელია მისი რეალიზება ანგარიშგების პერიოდიდან თორმეტი თვის განმავლობაში, ან

ყველა დანარჩენი აქტივი გრძელვადიანად არის კლასიფიცირებული.

ვალდებულება მოკლევადიანია, როდესაც:

- მოსალოდნელია მისი დაფარვა ჩვეულებრივი საოპერაციო ციკლის განმავლობაში;
- მისი ფლობის ძირითადი მიზანია ვაჭრობა;
- დასაფარია ანგარიშგების პერიოდიდან თორმეტი თვის განმავლობაში;

ყველა დანარჩენ ვალდებულებას ჯგუფი გრძელვადიანის კატეგორიას მიაკუთვნებს.

14. ძირითადი საშუალებების აღიარება და შეფასება

ძირითადი საშუალებები აღირიცხება თვითღირებულებით, დაგროვილი ცვეთისა და გაუფასურებით გამოწვეული ზარალის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) გამოკლებით. დაუმთავრებელი სამონტაჟო-სარეაბილიტაციო სამუშაოები (დაუმთავრებელი მშენებლობა) აღირიცხულია თვითღირებულებით, მაგრამ დაგროვილი გაუფასურების ზარალის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) გამოკლებით.

თუ ძირითადი საშუალებების ერთეულებს სხვადასხვა სასარგებლო გამოყენების ვადა აქვთ, ისინი აღირიცხება ძირითადი საშუალებების ცალკე ერთეულებად (ძირითად კომპონენტებად) და მათზე ცვეთა დაირიცხება, შესაბამისი სასარგებლო გამოყენების ვადის გათვალისწინებით. სხვა შემთხვევაში, ძირითადი საშუალების აღდგენასა თუ ტექნიკური მომსახურების ხარჯის აღიარება ხდება მათი დადგომისთანავე მოგება-ზარალის ანგარიშგებაში.

ძირითადი საშუალებების განკარგვით მიღებული ნებისმიერი სარგებელი ან ზარალი განისაზღვრება ძირითადი საშუალებების საბალანსო ღირებულებით გაყიდვიდან მიღებული შემოსავლების შედარებით და მოგებაში ან ზარალში წმინდა ფორმით აღიარდება სხვა შემოსავლის/სხვა ხარჯის კატეგორიაში.

15. აქტივების გაუფასურება

ყოველი საანგარიშგებო თარიღისათვის ხდება ძირითადი საშუალებების და სხვა აქტივების შეფასება, რათა დადგინდეს, არსებობს თუ არა რაიმე ნიშანი იმისა, რომ აღნიშნული აქტივები გაუფასურებულია. თუ არსებობს შესაძლო გაუფასურების მაჩვენებელი, ხდება აქტივის (ან დაკავშირებულ აქტივთა ჯგუფი) ანაზღაურებადი ღირებულების შეფასება და შედარება მის საბალანსო ღირებულებასთან. იმ შემთხვევაში თუ შეფასებული ანაზღაურებადი ღირებულება ნაკლებია, საბალანსო ღირებულება მცირდება შეფასებულ ანაზღაურებად ღირებულებამდე, და გაუფასურების ზარალი დაუყოვნებლივ აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

იმ შემთხვევაში, თუ შემდგომში მოხდება გაუფასურების ზარალის კომპენსირება, აქტივის (ან მსგავსი აქტივების ჯგუფის) საბალანსო ღირებულება გაიზრდება აქტივის ანაზღაურებადი ღირებულების (მარაგების შემთხვევაში - პროდუქციის დასრულებისა და გაყიდვისთვის საჭირო დანახარჯებით შემცირებული გასაყიდი ფასის) შესწორებულ შეფასებულ სიდიდემდე, მაგრამ არ გაიზრდება იმ თანხაზე მეტად, რომელიც განისაზღვრებოდა იმ შემთხვევაში, თუ წინა წლებში არ მოხდებოდა აქტივის (ან მსგავსი აქტივების ჯგუფის) გაუფასურების ზარალის აღიარება. გაუფასურების ზარალის კომპენსირების თანხა დაუყოვნებლივ აღიარდება მოგებაში, ან ზარალში.

16. მოგების გადასახადი

2017 წლის 1 იანვრიდან საწარმო გადასულია მოგების გადასახადის ყოველთვიური ანგარიშგების მოდელზე, ვინაიდან 2008 წლის 1 იანვრიდან 2017 წლის ქ იანვრამდე მიღებული წმინდა მოგების ნაწილი რეინვესტირებულია საწარმოში და დივიდენდების პერიოდული განაწილება ამ პერიოდის მოგებიდან ხდება. შესაბამისად, მოგება-ზარალის უწყისში შესული მოგების გადასახადით საწარმო ბეგრავს:

- დოკუმენტურად დაუდასტურებელ ან სხვა, ეკონომიკურ საქმიანობასთან არადაკავშირებული ხარჯებს
- ფიზიკური პირებისათვის გაცემულ მოკლევადიან სესხებს (თუ ამგვარი არსებობს)

17. კაპიტალი

საწარმოს საწყისი კაპიტალის რაოდენობა განისაზღვრა კომპანიის წესდებით. კაპიტალის ზრდა ან შემცირება შესაძლებელია მხოლოდ კომპანიის მფლობელების გადაწყვეტილების

საფუძველზე. კომპანიის მიერ კაპიტალი აღიარდება იმის გათვალისწინებით, რომ ის კომპანიაში მფლობელებმა შეიტანეს.

შენობა-ნაგებობების გადაფასების რეზერვმა შეადგინა 59,875 ლარი.

18. დივიდენდების გადახდის შეზღუდვა

მიმდინარე სააღრიცხვო პოლიტიკის თანახმად, კომპანია გასცემს დივიდენდებს 2008-2016 წლებში დაგროვილი წმინდა მოგებიდან. ბანკის სესხისა და ბანკის ოვერდრაფტის ხელშეკრულებების პირობების მიხედვით დაუშვებელია ისეთი ოდენობის დივიდენდების გადახდა, რაც გაუნაწილებელი მოგების ნაშთს შეამცირებს ბანკისა და ბანკის ოვერდრაფტის მიმდინარე ნაშთების ჯამზე ნაკლებ სიდიდემდე.

ამასთანავე, საწარმომ გადადო 2024 წლისათვის დივიდენდების გაცემის შესახებ გადაწყვეტილების მიღება, რამაც გამოიწვია კაპიტალში დამატებითი რეზერვების გაჩენა.

დირექტორი:

ბორის ფიჩხაძე